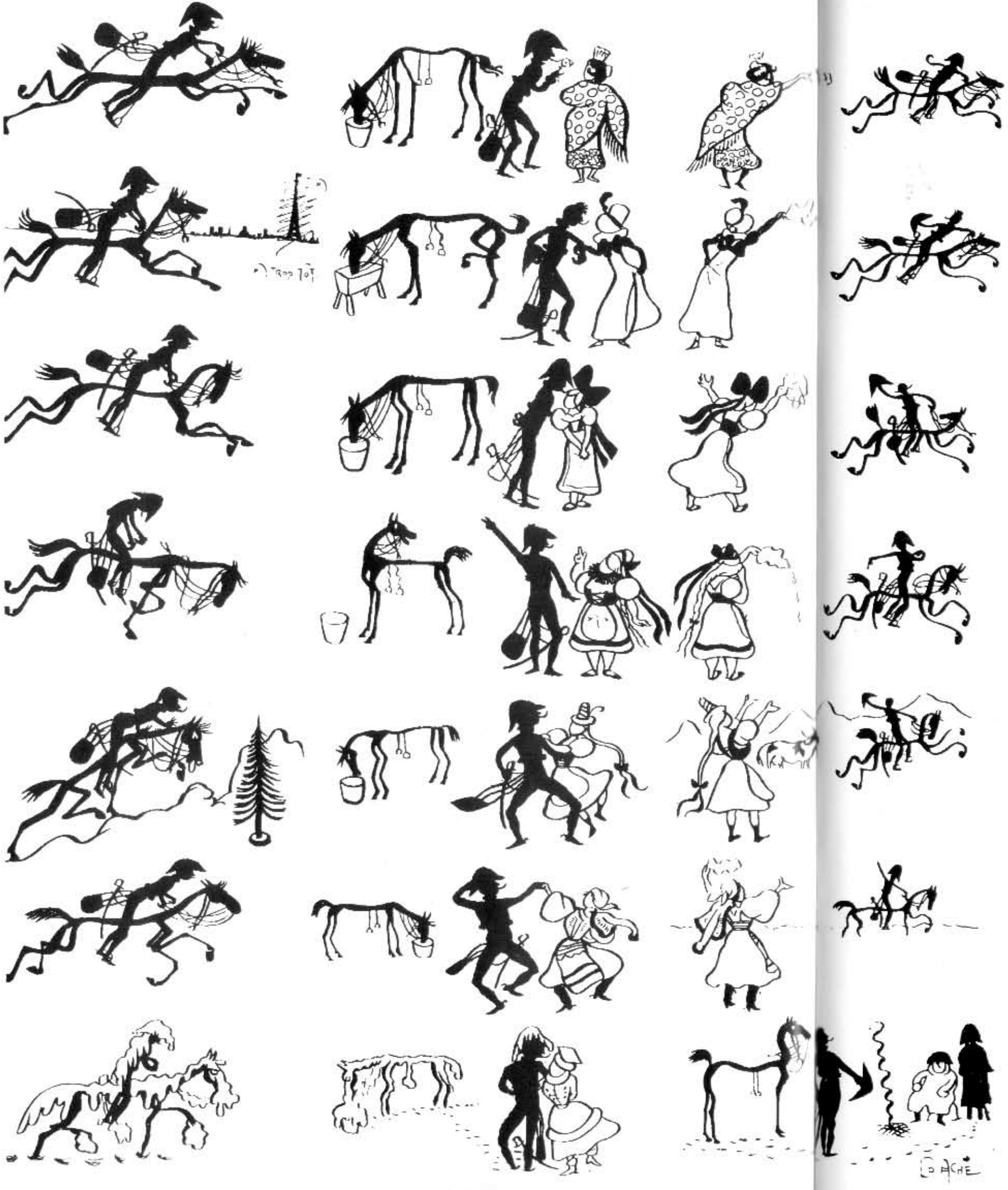

Mykkäsarjakuvan varhainen mestari

CARAN D'ACHE
ESITELTIIN ANGOULÊMESSA

Harri Römpötti

Tänä vuonna Angoulêmessa esiteltiin näyttelyllä sarjakuvan varhaisista tekijöistä Caran d'Ache (1858-1909), joka oli oikealta nimeltaan Emmanuel Poiré. Hän syntyi ja kasvoi Moskovassa, mutta muutti 19-vuotiaana asepalvelukseen vanhempiensa kotimaahan Ranskaan.

Näyttely oli tuttuun tapaan Kansallisessa sarjakuvakeskuksessa. Keskuksen tutkija, näyttelyn kokoaja ja näyttelyluettelon toimittaja Thierry Groensteen kertoi Caran d'Achesta seuraavaa:

"Hän oli luultavasti kuuluisin ranskalainen lehtipiirtäjä 1800-luvun lopussa. Se oli hyvää aikaa poliittisen satiirin kannalta. Vuonna 1885 laki muuttui ja sensuuri poistui. Kritiikkiä saattoi ilmaista vapaasti. Muitakin hyviä ja tunnettuja piirtäjiä oli, esimerkiksi Emile Cohl."

"Caran d'Achen piti ottaa itselleen nimimerkki, koska hän aloitti uransa asepalveluksensa aikaan eikä armeijassa saanut julkaista poliittisia mielipiteitä. Nimi tarkoittaa kynää. Caran d'Achesta tuli nopeasti kuuluisa. Hän toi sanattomat sarjakuvat Ranskaan. Esikuvia oli esimerkiksi saksalainen Wilhelm Busch."

"Caran d'Ache työskenteli 11 vuotta Le Figarolle, joka on yhä Ranskan suurimpia sanomalehtiä. Hän piirsi joka maanantain lehteen sivun, joka oli joko yksittäinen kuva tai itsenäinen sarjakuvatarina. Aiheet olivat poliittista, sosiaalista tai kulttuurista satiiria."

"Hän käsitteli Ranskassa ensimmäisenä päivänkohtaisia aiheita kuvilla. Hänen tyylinsä oli erittäin moderni verrattuna muihin aikalaisiin. Hän piirsi pelkistettyjä ääriviivapiirroksia, jotka ovat vaikuttaneet paljon koko ranskalaisen sarjakuvan kehitykseen."

"Muita Caran d'Achen perusteemoja oli esimerkiksi sotilaselämä. Hän piirsi myös Le Rire- ja Le Chat Noir -lehtiin, joista jälkimmäinen oli erittäin merkittävä ranskalaisen piirretyn satiirin kehitykselle."

"Lisäksi Caran d'Ache työskenteli myös Chat Noirin kabarelle. Hän rakensi varjoteatterin, jona ensimmäinen esitys kertoi Napoleonista ja oli erittäin menestyksekäs. Kuninkaalliset ympäri Eurooppaa tulivat katsomaan sitä Pariisiin."

"Minun mielestäni näyttelymme on tärkeä, koska Caran d'Ache on likimain unohdettu. Hänen nimeään ei yleensä mainita edes missään lähdekirjoissa. Sarjakuvakeskus julkaisee myös antologia-albumin Chat Noirin sanattomista sarjakuvista." ○